

EN RAPPORT FRÅN MEDLINGSINSTITUTET

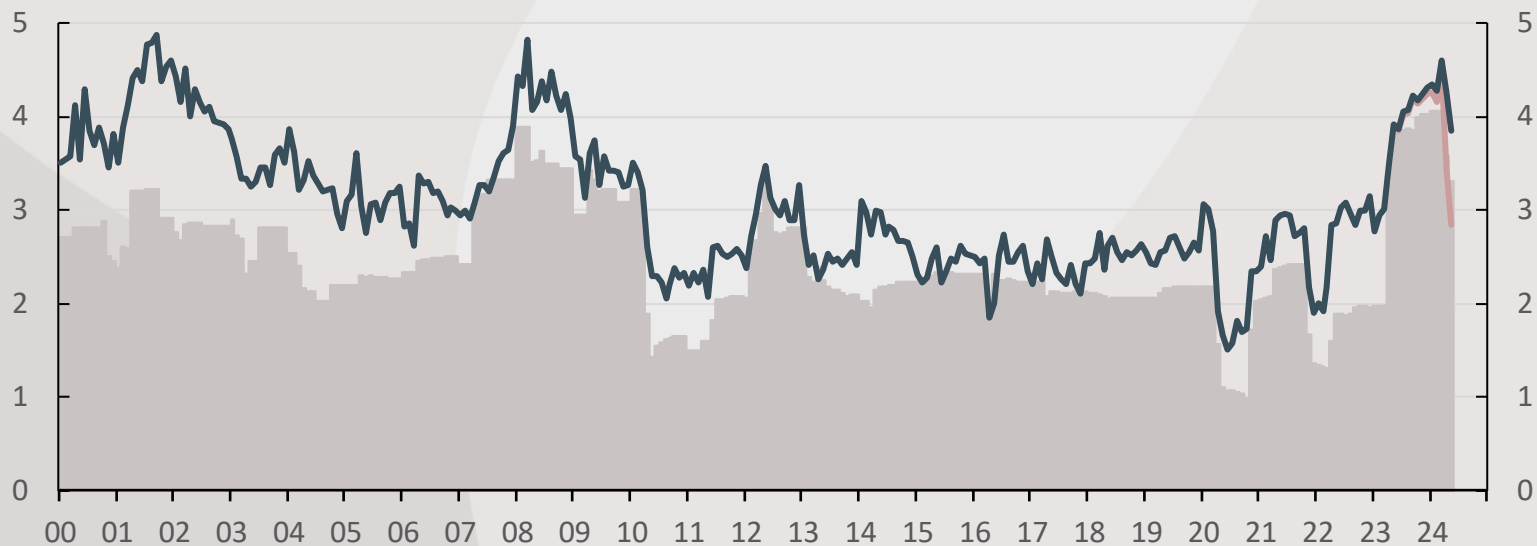
Löneutvecklingen i Sverige

till och med maj 2024

Löneutvecklingen i Sverige t.o.m. maj 2024

- Lönerna förväntas ha ökat med **3,8 procent** i maj 2024 jämfört med maj 2023. Det är inklusive en prognos på hur mycket retroaktiv lön som kommer att läggas till den preliminära ökningstakten på **2,8 procent**.
- Osäkerheten om den definitiva ökningstakten i maj är förhöjd. Vårens avtalsrörelse i den kommunala sektorn har lett till att en ovanligt hög andel av de utgående lönerna betalas ut retroaktivt.
- Lönerna ökar långsammare än under årets inledning, då de ökade med i genomsnitt 4,4 procent. De centralt avtalade lönerna i hela ekonomin har dämpats och ökade med **3,3 procent** i maj jämfört med året innan. I början av året ökade de med drygt 4 procent.
- Trots en dämpning av löneökningstakten steg reallönerna i maj med **1,5 procent** jämfört med föregående år, exklusive effekter från ränteförändringar (KPIF). Inklusive ränteeffekter (KPI) var reallönen nästan oförändrad och ökade med **0,1 procent** jämfört med förra året.

Löner i hela ekonomin
Årlig procentuell förändring

Februari 2024	3,8 (skattning)
	2,8 (preliminär)
Genomsnitt per år:	
2024 (jan-maj)	4,3
2023	3,8

Källa: Medlingsinstitutet.

Centrala avtal

Preliminärt utfall

Definitiva utfall och modellskattningar

Löner och avtal

Lönerna i Sverige ökade med **2,8 procent** i maj 2024 jämfört med maj 2023, enligt preliminära siffror. I privat sektor ökade lönerna preliminärt med **3,3 procent** medan de ökade med preliminärt **1,7 procent** i offentlig sektor. I kommuner och regioner var den preliminära ökningstakten endast **1,2** respektive **0,8 procent**.

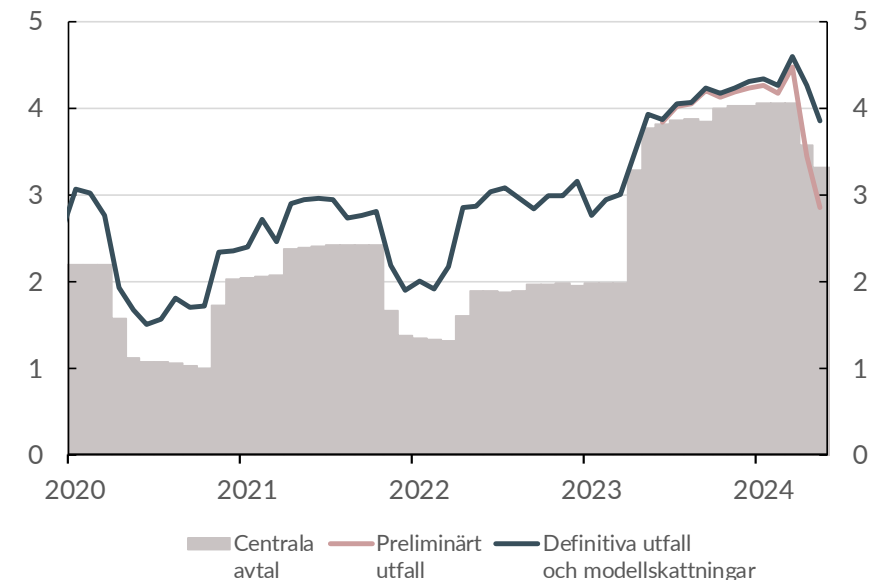
Kollektivavtal för de flesta anställda i kommuner och regioner har omförhandlats under våren. För en stor andel anställda får nya löner i kollektivavtalen genomslag först efter sommaren. Dessutom dröjde Vårdförbundets avtal och inga lokala förhandlingar skedde under våren. De avtalade lönerna i kommuner och regioner ökar dock liksom i privat sektor med sammantaget ca **3,3 procent** i maj. Eftersom många påverkas av nya centrala avtal är inslaget av retroaktiv lön högre än vanligt i kommunal, regional och därmed offentlig sektor.

I staten, vars avtal löper till och med september, var den avtalade löneökningstakten **4,1 procent** i maj. De utgående lönerna i staten har tagit fart de senaste tre månaderna och i maj väntas lönerna öka med **4,4 procent** när statistiken blir definitiv.

Medlingsinstitutets modellprognos för det definitiva utfallet uppskattar hur mycket retroaktiv lön som kommer att adderas till de senaste månadernas löneutfall. Lönerna förväntas ha ökat med **3,8 procent** i maj när siffrorna blir definitiva (se diagram 1 och appendix 1).

De utgående lönerna i ekonomin utvecklas ofta i linje med löneökningarna i de centrala löneavtalen, men bestäms inte helt av dessa. De utgående lönerna avser alla anställda och påverkas av exempelvis personalomsättning och konjunktur. De avtalade lönerna avser en majoritet, men inte alla anställda. De är dessutom fastslagna under den löptid som avtalen gäller och är opåverkade av personalomsättning och konjunktur.

Diagram 1. Löner i hela ekonomin
Årlig procentuell förändring

Källa: Medlingsinstitutet

Aktuellt industrimärke april 2023 – mars 2025

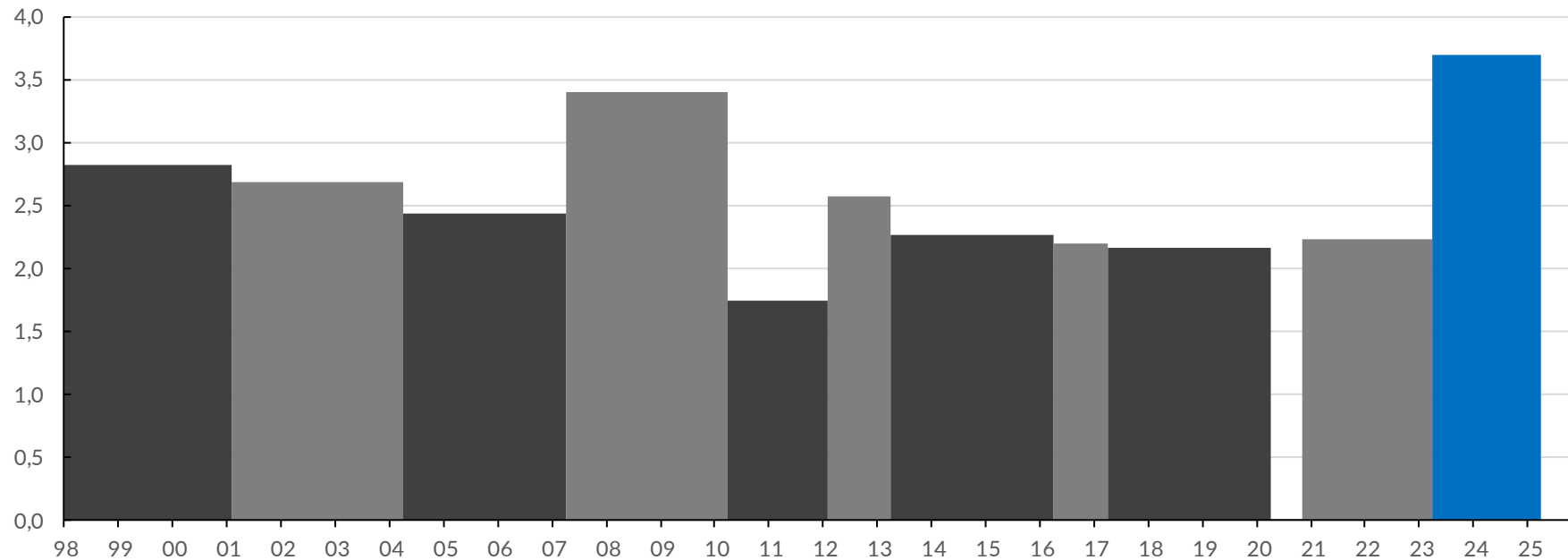
De aktuella kollektivavtalen i industrin innebär arbetskostnadsökningar på totalt 7,4 procent. Avtalen löper under 24 månader från april 2023 till och med mars 2025. I avtalen ingår en inledande höjning på 4,1 procent och en andra höjning på 3,3 procent i april 2024.

Den genomsnittliga årliga förändringen under det nya märkets avtalsperiod är 3,7 procent. Det innebär att de avtalade lönekostnaderna ökar med den högsta takten sedan Industriavtalets tillkomst (se diagram nedan och tabell A3 i appendix 1).

Kostnadsmärket innehåller andra komponenter än lön. Statistiken över de centralt avtalade löneökningarna innebär därför förändringstal som skiljer sig från märket för de totala kostnadsökningarna (se mer i appendix 4).

Diagram: Industrimärket 1998-2025

Genomsnittlig årlig kostnadökning under löptiden

Anmärkning: Skifte av mörk- respektive ljusgrå stapel markerar skifte från ett kostnadsmärke till ett annat. Blå stapel avser märket april 2023-mars 2025.

Källa: Medlingsinstitutet

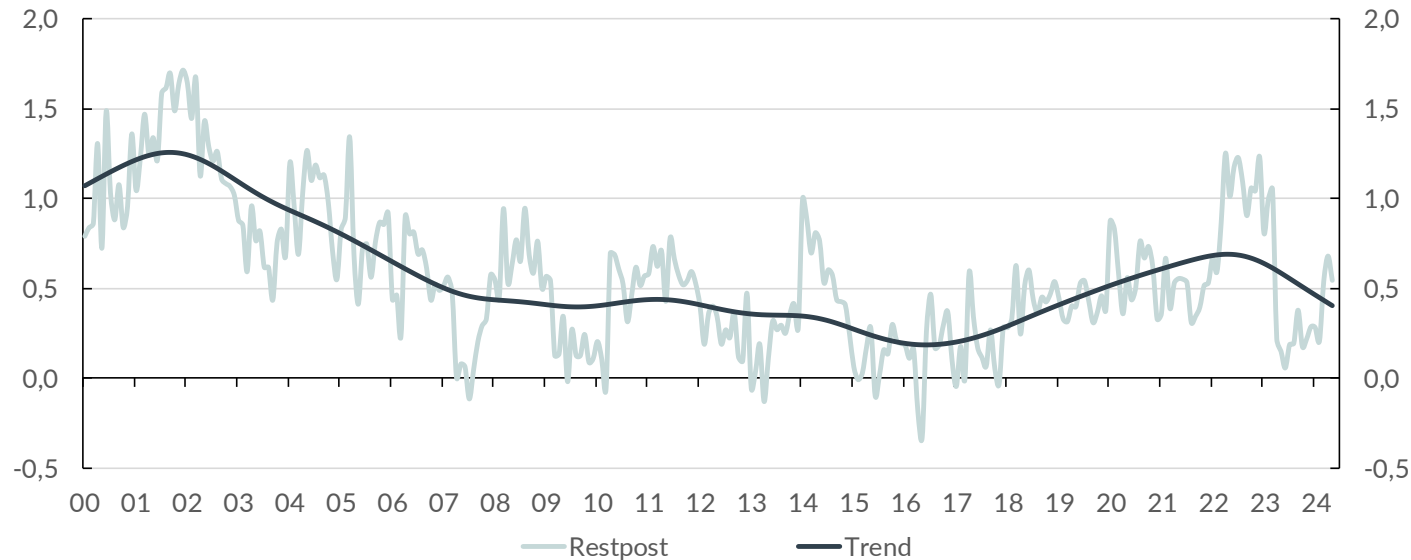
Restpost mellan utgående och avtalade löner

Restposten, skillnaden mellan utgående och avtalade löner, förväntas bli **0,5 procentenheter** i maj när siffrorna blir definitiva (se diagram 2).

Den centralt avtalade löneökningen var 3,3 procent i maj 2024 medan den preliminära ökningen för utgående löner var 3,8 procent. Modellprognosen indikerar dock alltså att de utgående lönerna kommer att revideras upp.

Notera att en knapp fjärdedel av alla anställda antingen har kollektivavtal utan specificerad löneökning eller saknar kollektivavtal. Utgående löner avser dock alla anställda (se appendix om avtalsstatistiken). Detta bidrar till att restposten snabbt kan förändras när det sker omslag i de avtalade lönerna, något som inträffade under stora delar av 2022 och inledningen av 2023. Under andra kvartalet 2024 kommer de avtalade löneökningarna bli lägre än under det första kvartalet.

Diagram 2. Faktiska - avtalade löneökningar
Procentenheter

Anmärkning: baseras på modellskattningar för perioden juni 2023 - maj 2024.

Källa: Medlingsinstitutet.

Lön efter sektor

Det första preliminära löneutfallet i privat respektive offentlig sektor uppgick till **3,3** respektive **1,7 procent** i maj. Enligt modellskattningar väntas dock lönerna ha ökat med **4,0** i privat sektor respektive **3,5 procent** i offentlig sektor när statistiken blir definitiv (se diagram 3 och avsnittet "Löner och avtal" ovan).

Sedan 2020 har lönerna stigit snabbare i privat sektor medan de innan dess steg med högre takt i offentlig sektor (se tabell 1, diagram 3 och appendix 3). Inom den privata sektorn har lönerna ökat snabbare bland tjänstemän än bland arbetare 2023 och hittills under 2024 (se tabell 1). Det är framför allt inom privata tjänstenäringar som IT och ekonomi samt privat vård och utbildning som tjänstemännens löner stigit snabbare.

Tabell 1. Löner efter sektor

Årlig procentuell förändring, genomsnitt per år

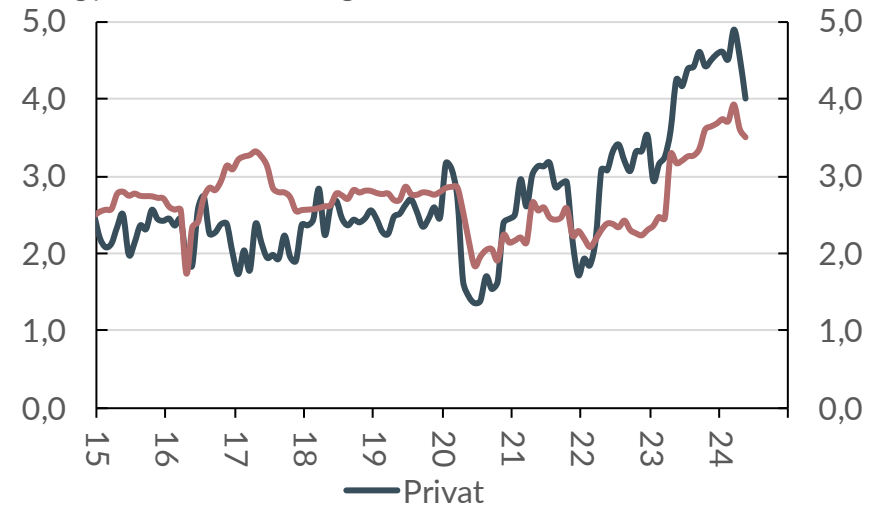
	Definitiva och skattade utfall		Definitiva och preliminära utfall	
	2023	2024	2023	2024
Hela ekonomin	3,8	4,3	3,7	3,8
Privat sektor	4,0	4,5	4,0	4,3
Arbetare	3,6	4,0	3,6	3,7
Tjänstemän	4,3	4,8	4,2	4,5
Offentlig sektor	3,1	3,7	3,1	2,9
Kommuner	3,0	3,5	3,0	2,6
Regioner	3,7	3,7	3,7	2,6
Staten	2,7	4,1	2,7	3,9

Anmärkning: Tabellen baseras på definitiva utfall januari 2023 - maj 2023 och preliminära utfall respektive modellskattningar för perioden juni 2023 - maj 2024.

Källa: Medlingsinstitutet.

Diagram 3. Löner i privat och offentlig sektor

Årlig procentuell förändring

Anmärkning: modellskattningar för perioden juni 2023 - maj 2024.

Källa: Medlingsinstitutet.

Reallöneförändringar

I maj, liksom i februari-april, var inflationstakten endast något högre än Riksbankens mål på 2 procent. Årsförändringen av konsumentpriserna exklusive boräntor (KPIF) uppgick till 2,3 procent i maj.

Ränteuppgångarna mellan 2023 och 2024 bidrog dock till att inflationen inklusive boränteeffekter (KPI) uppgick till 3,7 procent.

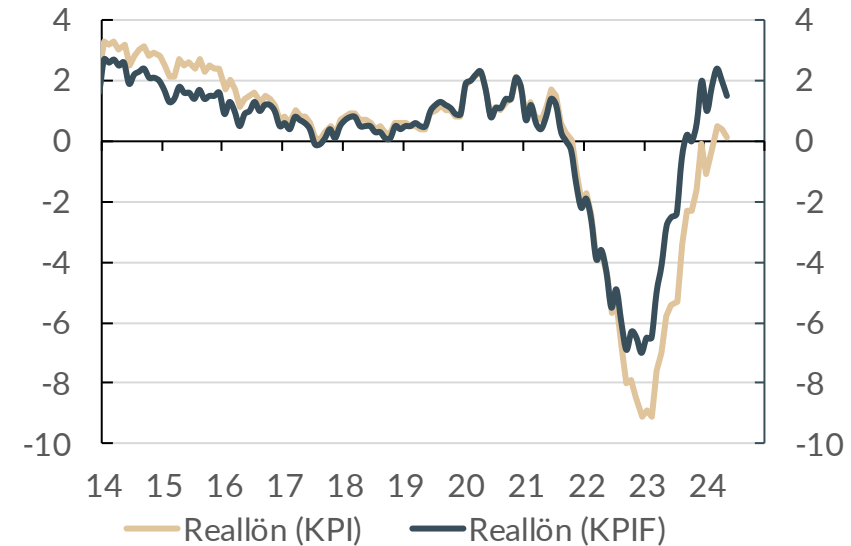
De nominella lönerna ökade samtidigt med 3,8 procent. Det innebär att reallönerna (KPIF) steg med **1,5 procent** i maj (se diagram 4 och tabell A1 i appendix 1).

De nominella lönerna bromsar in i maj i och med att de centralt avtalade lönerna dämpas. Men trots att det senaste årets ränteuppgång höjer inflationen med 1,4 procentenheter bibehålls lönernas köpkraft även inklusive ränteeffekter. Reallönerna beräknat med KPI steg med **0,1 procent** jämfört med förra året (se diagram 4).

Reallönernas utveckling beräknas som skillnaden mellan ökningstakten för utgående löner och inflationstakten.

Diagram 4. Reallöner

Årlig procentuell förändring

Anmärkning: baseras på definitiva löneutfall januari 2023 - maj 2023 och preliminära löneutfall respektive modellskattningar för perioden juni 2023 - maj 2024.

Källa: Medlingsinstitutet.

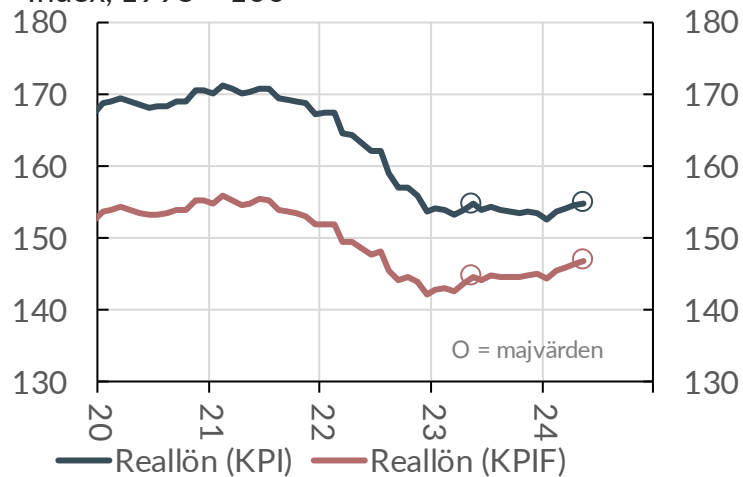
Reallönens nivå

Den genomsnittliga reallönen (KPIF) är på en högre nivå än för 12 månader sedan (se diagram 5a). Dessutom gör de senaste månadernas långsammare prisökningar att det är en fortsatt svagt positiv trend för reallönen, trots att industrimärket och den nominella löneökningstakten bromsar in.

Reallönerna är på en klart lägre nivå än 2021, då reallönen per arbetad timme hade stigit till den hittills högsta nivån (se diagram 5b). Då hade reallönen inklusive boräntor (KPI) ökat med ca 70 procent jämfört med 1995. Om effekterna av hushållens räntekostnadsutveckling exkluderas (KPIF) hade reallönen stigit med ca 55 procent.

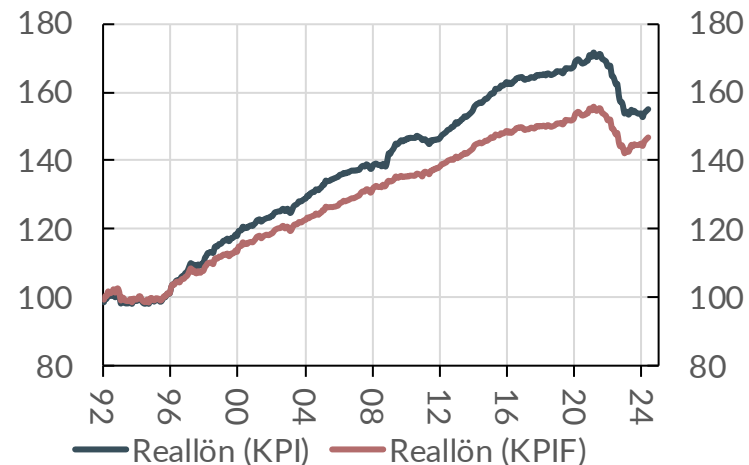
Diagram 5a. Reallöner 2019-

Index, 1995 = 100

Diagram 5b. Reallöner 1993-

Index, 1995 = 100

Anmärkning: baseras på definitiva löneutfall januari 2023 - maj 2023 och preliminära löneutfall respektive modellskattningar för perioden juni 2023 - maj 2024. Säsongrensade värden.

Källa: Medlingsinstitutet och SCB.

Appendix 1: tabeller

Tabell A1. Löner, inflation och reallöner under
Årlig procentuell förändring

	Lön	Inflation (KPIF)	Reallön (KPIF)	Inflation (KPI)	Reallön (KPI)
2024-01	4,3	3,3	1,0	5,4	-1,1
2024-02	4,3	2,5	1,8	4,5	-0,2
2024-03	4,6	2,2	2,4	4,1	0,5
2024-04	4,3	2,3	2,0	3,9	0,4
2024-05	3,8	2,3	1,5	3,7	0,1

Anmärkning: baseras på definitiva löneutfall januari 2023 - maj 2023 och preliminära löneutfall respektive modellskattningar för perioden juni 2023 - maj 2024.

Tabell A2. Löner, inflation och reallöner:
Årlig procentuell förändring

	Lön	Inflation (KPIF)	Reallön (KPIF)	Inflation (KPI)	Reallön (KPI)
1980-talet	7,8	8,2	-0,4	7,9	-0,1
1990-talet	4,6	3,7	0,9	3,3	1,3
2000-talet	3,6	1,8	1,8	1,5	2,1
2010-talet	2,6	1,4	1,2	1,1	1,5
2020	2,1	0,5	1,6	0,5	1,6
2021	2,6	2,4	0,2	2,2	0,4
2022	2,7	7,7	-5,0	8,3	-5,6
2023*	3,8	6,0	-2,2	8,6	-4,8
2024*	4,3	2,5	1,8	4,3	0,0

Anmärkning: *) Baseras på definitiva löneutfall januari 2023 - maj 2023 och preliminära löneutfall respektive modellskattningar för perioden juni 2023 - maj 2024.

Källa: Medlingsinstitutet

Tabell A3. Avtalsperioder och centralt avtalade kostnadsökningar inom industrin
Antal månader och procent

Startår	Löptid, industrins avtal	Antal månader	Industrins avtalade kostnadsökningar för hela perioden	Industrins kostnadsökningar omräknat i årstakt
1998	jan 1998 - jan 2001	37	8,7	2,8
2001	feb 2001 - mar 2004	38	8,5	2,7
2004	apr 2004 - mar 2007	36	7,3	2,4
2007	apr 2007 - mar 2010	36	10,2	3,4
2010	apr 2010 - jan 2012	22	3,2	1,7
2012	feb 2012 - mar 2013	14	3,0	2,6
2013	apr 2013 - mar 2016	36	6,8	2,3
2016	apr 2016 - mar 2017	12	2,2	2,2
2017	apr 2017 - mar 2020	36	6,5	2,2
2020	apr 2020 - okt 2020	7	-	-
2020	nov 2020 - mar 2023	29	5,4	2,2
2023	apr 2023 - mar 2025	24	7,4	3,7

Anmärkning: Kostnadsökningarna för avtalsperioderna som helhet är okedjade värden, vilken innebär att ränta-på-ränta effekterna av de årsvisa höjningarna inte är inkluderade.

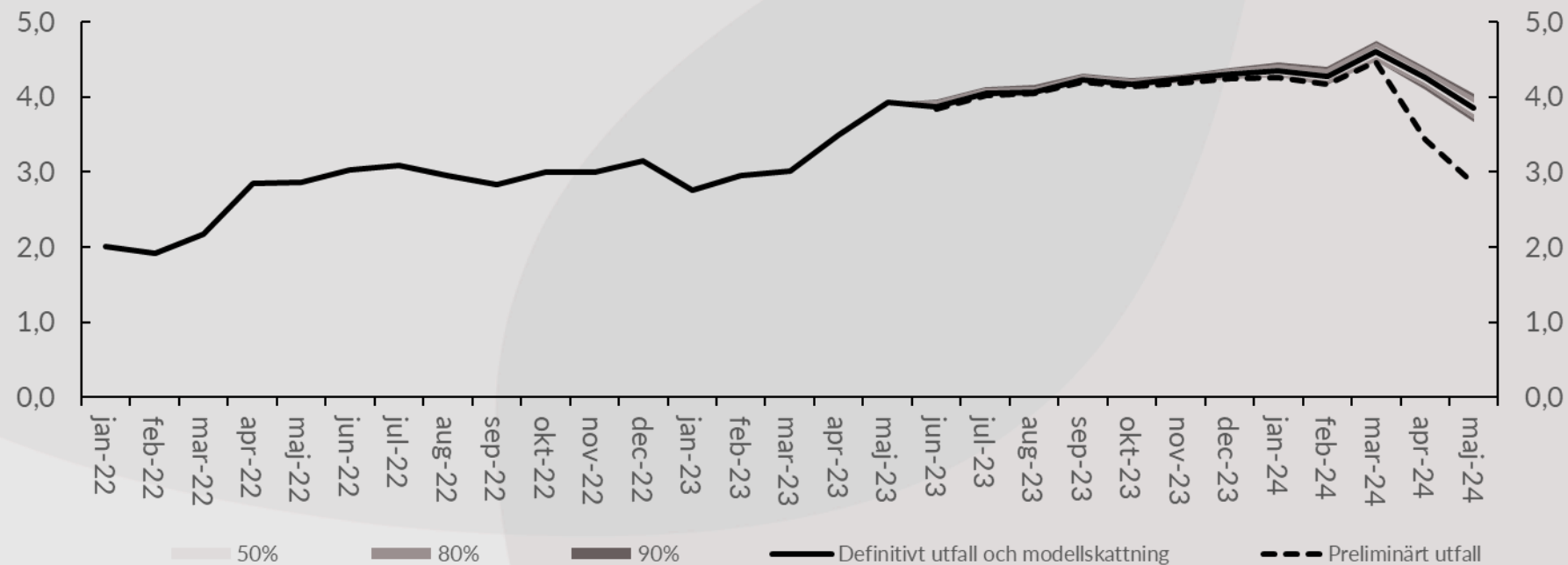
Källa: Medlingsinstitutet.

Appendix 2: Skattning av retroaktiv lön

Vid varje nytt månadsutfall uppskattar Medlingsinstitutet med hjälp av statistiska metoder vilken definitiv löneökningstakt som de preliminära utfallen indikerar. **Diagram A1** visar osäkerhetsband tillsammans med de senaste utfallen som fortfarande är preliminära.

Osäkerhetsbanden är intervall inom vilka vi förväntar oss att den definitiva löneökningstakten sannolikt hamnar. Med 90 procents sannolikhet väntas löneökningstakten i maj 2024 landa inom intervallet **4,16 –4,56 procent**.

Diagram A1. Löner i hela ekonomin, modellprognos och osäkerhetsband
Årlig procentuell förändring

Anmärkning: För en mer detaljerad beskrivning av den statistiska metoden och de senaste skattningarna, se analysunderlag på www.mi.se

Källa: Medlingsinstitutet

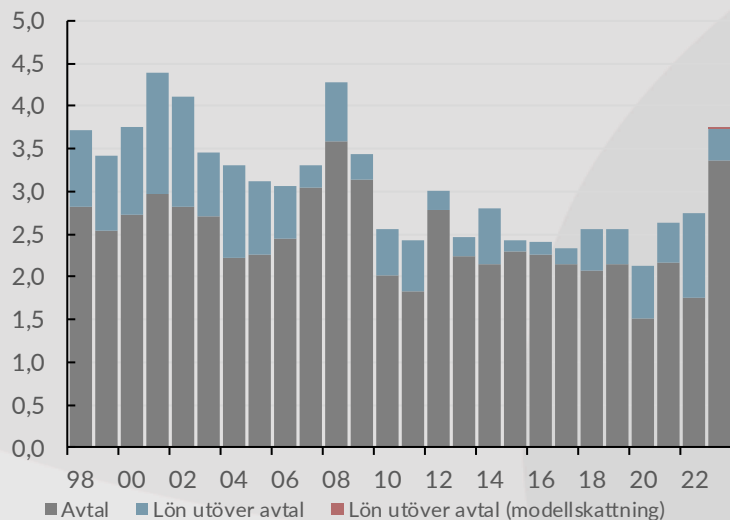
Appendix 3: Löneutveckling per år 2000-2023

Lönerna väntas ha ökat med **3,8 procent** 2023 när statistiken blir definitiv (se diagram A2). Under det första kvartalet samma år steg dock lönerna med i genomsnitt 2,1 procent till följd av tidsprofilen i många kollektivavtal. De tre avslutande kvartalen 2022 ökade däremot lönerna med i genomsnitt 4,1 procent jämfört med året innan.

De senaste tre åren har lönerna ökat snabbare i privat än i offentlig sektor (se diagram A3). Innan dess, 2015-2020, steg istället lönerna i offentlig sektor snabbare än i privat sektor (se diagram A3). Sett till hela 2000-talet har lönerna ökat något snabbare i offentlig sektor jämfört med privat sektor.

Diagram A2. Löner i hela ekonomin

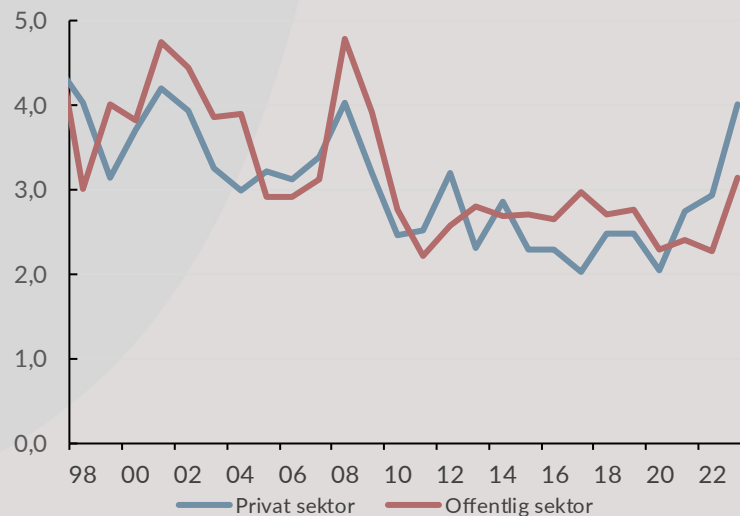
Årlig procentuell förändring

Källa: Medlingsinstitutet

Diagram A3. Lön efter sektor

Årlig procentuell förändring

Källa: Medlingsinstitutet

Appendix 4: Om avtalsstatistiken

I den officiella lönestatistiken samlas enbart faktiska löner in. Statistiken för centralt avtalade löneökningar framställer Medlingsinstitutet separat genom sammanvägningar av uppgifter från representativa kollektivavtal.

Notera att industrins kostnadsmärke avser alla kostnader som är kopplade till arbetsinsatsen, där lön endast är en av komponenterna.

Det finns alltid en osäkerhet om statistiken över centrala löner är representativ för hela löntagarkollektivet, eftersom uppgifter om löneökningar enligt kollektivavtal inte samlas in i den officiella lönestatistiken. De månadsvisa siffror som avser de centrala avtalens löneökningstakt har dock varit behäftade med förhöjd osäkerhet under hela perioden april 2020 – april 2022.

Det beror på att det är särskilt svårt att mäta effekterna av att lönerevisionstidpunkterna stuvades om under pandemin. Det gäller framför allt anställda som antingen saknar kollektivavtal, eller vars löner regleras via kollektivavtal utan angivna lönenivåer eller löneökningstakter (så kallade sifferlösa avtal).

I den sammanvägda statistiken över centralt avtalade löner antar vi att avtalade löneökningar för dessa anställda följer det aktuella industrimärket. Sådana antaganden bygger dock på att det finns ett industrimärke som fått genomslag i de flesta branscher. Detta var inte fallet under perioden april 2020 – april 2022, vilket har lett till både över- och underskattningar av restposten ("löneglidningen") för enskilda månader. Under hela den aktuella perioden sammantaget har sådana fel tagit ut varandra.

Den månadsvisa avtalsstatistiken över centralt avtalade löneökningar är justerad för tjänstemän totalt i privat sektor under perioden april 2020 – april 2022. Detta påverkar även de avtalade löneökningarna för privat sektor som helhet och för hela ekonomin under samma period.

MEDLINGS- INSTITUTET

Kontakt:

Petter Hällberg

Makroekonomisk analys

petter.hallberg@mi.se

Telefon: 070-272 26 40

Medlingsinstitutet

Box 1236

111 82 Stockholm

Telefon: 08-545 292 40

Webbplats: www.mi.se

Foto: Daniel Gual